

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DUS-II.405.3.2024.CG

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Piotr Saugut
Przewodniczący
Niezależnego Samorządnego
Związku Zawodowego Listonoszy Poczty Polskiej
ul. Jagiellończyka 4
66-400 Gorzów Wielkopolski

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 20 listopada 2023 r. (data wpływu do MRPiPS - 21 listopada 2024 r.)
w sprawie uprawnień emerytalnych listonoszy, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Kwestie poszerzenia katalogu prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze były omawiane przez grupę roboczą, działającą w ramach Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego, w której uczestniczyli przedstawiciele partnerów społecznych oraz strona rządowa (wspierana ekspercko przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, dalej: „CIOP”).

Strony zgodziły się, że analiza załączników nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych (wykazów prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze) będzie dokonywana pod kątem ich kompletności, w ramach obowiązujących definicji prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 1- 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Oznacza to, że ewentualne nowe prace w wykazach prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze mogą się znaleźć tylko wówczas, jeśli określone prace wypełniają definicje prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Na jednym z posiedzeń ww. gremium analizowane były również prace wykonywane przez listonoszy. Przeprowadzona dyskusja zakończyła się konkluzją, że prace te nie wypełniają ustawowych definicji zarówno prac w szczególnych warunkach, jak też prac o szczególnym charakterze.

Pragnę jednakże poinformować, że w związku z pracami ww. grupy roboczej, w dniu 25 października 2024 r. została przyjęta przez stronę pracowników i stronę pracodawców Rady Dialogu Społecznego *Uchwała nr 132 w sprawie: podjęcia prac nad nowelizacją ustawy w zakresie emerytur pomostowych* (w załączeniu). W uchwale tej strona społeczna, formułując określone rekomendacje w odniesieniu do różnych rodzajów prac zwróciła się do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej „o podjęcie prac w celu przygotowania, w uzgodnieniu ze stroną społeczną:

- 1) *projektu nowelizacji ustawy w zakresie emerytur pomostowych dla grup zawodowych w sposób określony w Stanowisku¹,*
- 2) *w przypadku konieczności uzupełnienia dokumentacji odnoszącej się do konkretnego rodzaju prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w niniejszym*

¹ Użyte tutaj sformułowanie „Stanowisko”, należy traktować jako oczywistą pomyłkę i należy je czytać jako „Uchwała”. Pomyłka ta zapewne wynika z faktu, że ww. Uchwała została podjęta w związku z wcześniejszym „Stanowiskiem strony pracowników i strony pracodawców Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego z dnia 17 października 2024 r. w sprawie: podjęcia prac nad nowelizacją ustawy w zakresie emerytur pomostowych”.

Stanowisku¹– przedstawienia odpowiednich wytycznych w szczególności przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB i Instytut Medycyny Pracy”.

Z treści tej uchwały wynika, że strona społeczna nie oczekuje rozszerzenia katalogu prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze o prace wykonywane przez listonoszy.

W przekonaniu Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej treść ww. uchwały ma istotne znaczenie, ponieważ potencjalne, ewentualne rozszerzenie katalogu prac uprawniających do nabycia prawa do emerytury pomostowej powinno się odbywać w dialogu ze stroną społeczną.

Pragnę poinformować, że w odniesieniu do ww. uchwały Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej skierowało w dniu 21 listopada br. pismo do CIOP dotyczące rodzajów prac, co do których strona społeczna wskazała, że możliwe jest rozpatrywanie ich w przyszłości jako prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, tj. prac:

- 1) automatyków PKP,
- 2) dróżników przejazdowych,
- 3) inspektorów transportu drogowego,
- 4) operatorów numerów alarmowych.

W ww. piśmie zwrócono się do CIOP się o wskazanie:

- 1) konkretnych kryteriów wyselekcjonowania (sprecyzowania) poszczególnych prac, mieszczących się w ww. rodzajach prac,
- 2) rodzaju dokumentacji (wyjaśnień i ich zakresu), jaki powinna przedstawić (uzupełnić) strona związkowa

- aby było możliwe wydanie przez CIOP opinii co do możliwości ich zaliczenia do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1-3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W odpowiedzi z dnia 3 grudnia 2024 r. (w załączeniu) CIOP wskazał, że rozpatruje zgłoszenia związków zawodowych, które do niego trafiają, uwzględniając kryteria zawarte w definicji prac w szczególnym charakterze sformułowanych w art. 3 ust. 3 przedmiotowej ustawy. Mowa tu o pracach, które wymagają szczególnej sprawności psychofizycznej, szczególnej odpowiedzialności, w razie odstępstwa od normalnego trybu pracy podjęcia natychmiastowej (w tzw. deficycie czasowym) decyzji co do reakcji na zaistniałe odchylenia ze świadomością, że źle podjęta decyzja zagraża bezpieczeństwu publicznemu.

Stąd też rodzaje prac, które nie uzyskały wstępnej akceptacji CIOP, wymagają uszczegółowienia informacji potwierdzających spełnienie ww. kryteriów (ekspertyzy, opisy stanowisk oraz przykłady ocen ryzyka na stanowiskach), a opisywane w nich czynniki obciążające powinny być integralnie związane z zakresem zadań i procesami pracy.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej informuje ponadto, że w celu wzmocnienia merytorycznego charakteru prac nad rozszerzaniem katalogu prac uprawniających do nabycia prawa do emerytury pomostowej, zwróciło się także – pismem z dnia 12 grudnia br. – o nawiązanie współpracy z Instytutem Medycyny Pracy im. prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi.

Uwzględniając powyższe, pragnę podkreślić, że ewentualna dalsza, podejmowana w przyszłości analiza pracy wykonywanej przez listonoszy pod kątem spełniania przez nią kryteriów sformułowanych w art. 3 ust. 1-3 ustawy o emeryturach pomostowych możliwa byłaby tylko wówczas, gdyby przekazana została Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej albo CIOP odpowiednia dokumentacja, spełniająca powyżej zaprezentowane kryteria, która potwierdzałaby, że prace te spełniają kryteria pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Podkreślenia przy tym wymaga, że jak dotąd tego rodzaju dokumentacja nie została przekazana Ministerstwu ani CIOP.

Dodatkowo informuję, że na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych², o wcześniejszą emeryturę mogą nadal ubiegać się (choć ta regulacja stopniowo wygasa) m. in. osoby wykonujące prace listonoszy, które przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywały ten rodzaj pracy (zob. poz. 22 działu VIII wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze³).

Osobom tym w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego przysługuje również rekompensata z tytułu posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, przypadającego przed dniem 1 stycznia 2009 r. (art. 2 pkt 5 i art. 21 -23 ustawy o emeryturach pomostowych).

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.

³ Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.